

ZADNI ČAS JE, DA REŽIJSKE GRADBENE SKUPINE PRENEHAJO Z RAZMETAVANJEM

Republika in lokalna gradbena operativna sta zadolženi predvsem z gradnjami večjih objektov kapitalne izgradnje in družbenega standarda. Za manjše gradnje, adaptacije in vzdrževanje pa imajo posamezna gradbena podjetja svoje samostojne gradbene ekipe, odnosno tako imenovane režijske skupine, ki izvršujejo zgoraj omenjena gradbena dela. Pri izvajanju teh del bi morale režijske ekipe, odnosno njihovi operativni voditelji skrbeti za to, da grade racionalno in po obstoječih predpisih. Vendar posamezna industrijska podjetja večidel grade po svoje, ne ozirajo se na levo in desno. Dostikrat grade brez gradbenih dovoljenj in odobrenih načrtov ter proti tehničnim predpisom. Primanjkuje jim delovne sile in jo zato jemljejo iz svoje osnovne proizvodnje, kar dokazuje, da je imajo tam preveč. Dela po večini niso normirana, delavci so nepravilno grupirani, pregled nad učinkom slab, kar daje povod, da ponekod prav visoko preplačujejo delavce. Različne vrste materialov jemljejo iz skladišč osnovne proizvodnje podjetij, in ni mogoče ugotoviti, koliko je bilo dejansko potrošnega, na drugi strani pa to spet dokazuje, da ga imajo industrijska podjetja za svoje osnovne naloge preveč. Skoraj nikjer ni pregleda nad dejanskimi stroški izvršenih gradbenih del. Rezijske skupine izkazuje samo mezdo, vse finančne in ostale posele pa opravljajo v komercialni odnosno računovodstvu podjetja skupno z osnovno proizvodnjo. Ponekod je celotna evidenca tako slaba, da je ustvaritev vsaj približno jasne slike o stroških gradnje nemogoča. Skratka: rezijske skupine grade etihzijsko in je podjetje glavni namen zgrajevati objekta, in to dobesedno za vsako ceno.

V podkrepitve gornjih trditve navajamo danes primere iz podjetij Generalne direkcije lesne industrije, ki imajo v letu 1950 skupno 140.560 milijonov dinarjev planiranih investicij, od tega 82.983 milijonov dinarjev v lastni režiji. Do konca avgusta n. pr. so izvršili 52,6% del v vrednosti 43.161.000 din. Ta vsota pa ni popolna, ker nekateri LIP-i, n. pr. Dravograd, Kočevje, Nazarje, Konjice itd. nimajo pregleda nad potrošnim materialom in predstavljajo porabljene vsote le mezde delavcev. Kjer je material po trditvi lesno-industrijskih podjetij obracun, ni obracun realno in v celoti, ker razmerje, 66% stroškov za mezdo proti 34% stroškov za material, ne ustreza. Pri 11 podjetjih pa je na primer od porabljenih 26.292.000 din izplačanih od 21.704.000 din ali 82,5% samo za mezdo.

V času pregleda gradbenih del je bilo zaposlenih 886 delavcev. Na en milijon dinarjev izvršenih del odpade torej 15,6 delavcev, odnosno na en milijon dinarjev predvidenih planskih in izvenplanskih del 9 delavcev! Ta številka jasno pove, kako je delovna sila izkoriščena, odnosno kakšen je efekt dela, saj se normalno računa le 5,5 delavcev na en milijon dinarjev planiranih investicij.

Iz povprečne urne mezde, ki znaša 30,20 din, je razvidno, da so dela preplačana. Preplačevanje ne izvira morda iz preseganja norm, temveč iz napačne, previšoke razvrstitve delavcev v plačilne skupine ter nepravilnega normiranja del. Po normah obracunavajo le dela, za katera je Generalna direkcija lesne industrije izdelala kalkulacije, to pa v glav-

nem velja le pa cestna dela. Povprečna vrednost ene efektivne ure znaša je 68,40 din in je glede na visoke mezde še celo prenizka. Večina podjetij niti nima gradbenih norm. Delovnih nalogov ne vodijo, prav tako ne gradbene knjige. Stroškov materiala nikjer v celoti ne računavajo v obračunih gradbenih stroškov, in ti stroški bremene obratna sredstva podjetij. Denarna sredstva za izvenplanska dela črpajo delno iz fondov za samostojno razpolaganje (amortizacijski sklad), delno pa iz obratnih sredstev. Tako n. pr. LIP Bled ne črpa investicijskih kreditov in so vse investicije do konca avgusta v višini 11.781.000 din krite iz obratnih sredstev. Podobno je bilo pri LIP Kranj in Dravograd. Poleg tega so v slednjem podjetju plačevali delavce pri gradnji žičnice Jezevo povprečno po 59,10 din, pri podaljševanju žage pa po 53,75 din na uro! Podjetje sicer trdi, da je pri tem zaračunan tudi material, ugotovili pa tega ni bilo mogoče. LIP Kočevje izkazuje povprečno urno mezdo za 38,80 din. Spričo tega je za planirana dela porabljenih samo za mezde že 50,5% investicij, stroški za material pa niso znani, ker je materialno knjigovodstvo v občutnem zaostanku in še to pomanjkljivo. Stroške gradenj krijejo iz obratnih sredstev in jih šele kasneje obracunavajo in kredite refundirajo.

Vrednost efektivne ure znaša pri planjskih delih 56,86 din, pri izvenplanskih pa 121,30 din. Delavci iz Hrvaške, ki so bili zaposleni pri tem podjetju na cesti Volčji hrib—Jurjevo, so prvotno nepravilno zaslužili po 800 din dnevno, kasneje so preplačevanje delno revidirali, vendar so kasneje še vedno bili plačani od 36 do 46,60 din na uro in so nekateri v 36 dneh zaslužili po 19.000 in tudi nad 20.000 din. Vzrok temu preplačevanju je bila nepravilna razvrstitev delavcev v plačilne skupine. Podobni primeri so tudi pri LIP Kranj in Ljubljana, kjer se povprečna mezda suče okrog 33 din na uro. V Kranju od planiranih 5.280 milijonov dinarjev in izvršenih 2.350 milijonov dinarjev niso ničesar krili iz investicijskih kreditov, pač pa vse iz obratnih sredstev. Za dela nimajo predračunov, niti ne sestavljajo obračunskih situacij. Ljubljansko lesno-industrijsko podjetje je od celotnih stroškov dosedanjih gradenj porabilo kar 72,7% denarja samo za mezdo. Pri LIP Maribor pa znaša ta odstotek celo 79%. Vse to dokazuje, da podjetja materiala ne zaračunavajo, odnosno ga jemljejo iz osnovne proizvodnje in tam zaračunavajo. LIP v Nazarju nima nobenega pregleda nad potrošnim investicijskim. — Delavci so nepravilno razvrščeni in poleg tega jih še preplačujejo. Nekvalificirane delavce pri gradnji žičnic plačujejo po 24 din na uro, pri cestnih delih pa so enaki delavci razvrščeni od IV. do VII. grupe. Poleg visokih plač pa delavci zaradi slabih kalkuliranih del presegajo norme od 50 do 60%. Gradbenih dnevnikov in knjig ne vodijo, dela obracunavajo le z medznimi listami.

Podobno stanje pri izvajanju gradbenih del je tudi v LIP Konjice, Slovenji Gradec, Straža, Rābnica. Poleg tega pri slednjem že več ko pol leta stoji neizrabljen parni cestni valjar, ker nimajo strojnika.

Dejanski efekt pri posameznih podjetjih nam najbolje kaže število delavcev na en milijon dinarjev izvršenih del. Kot že zgoraj rečeno, se normalno v praksi računa pri povprečni organizaciji del in realnem obracunavanju 5,5 delavcev na en milijon dinarjev del. Lesno-industrijska podjetja pa imajo po tem poročilu naslednje število delavcev: Ajdovščina 34,3, Bled 14,7, Brežice 13,7, Celje 14,1, Dravograd 10,3, Kočevje 14,1, Konjice 66,4 (II), Ljubljana 23,5, Nazarje 27,4, Rābnica 13,6, Slovenji Gradec 65,0 (II), Straža 15,8. Približno realno število delavcev imajo le podjetja v Cerknici, Kranju, Mariboru in št. Petru. In kljub temu se še vedno čujejo glasovi, da lesni industriji manjka delavcev.

Vzrok takega stanja je predvsem mnenje, da se morajo objekti zgraditi hitro in za vsako ceno, ker bo sicer v lesni industriji nastala taka in taka gospodarska škoda. Prav je, da objekte grade

hitro, nikjer pa ni s tem rečeno, da je treba površno, malomarno in neekonomično organizirati izvajanje gradbenih del ter razmetavati denarna sredstva in delovno silo. Ker je tako mnenje in tak način dela pri LIP postal že navada, je potrebno, če že sama podjetja svojih napak ne vidijo ali pa zaradi šibkih kadrov ne morejo stanja izboljšati, da jim Generalna direkcija lesne industrije prisloži na pomoč. Podjetja naj vodi stalno misel varčevanja, ki po vseh zgornjih ugotovitvah pri lesno-industrijskih podjetjih na področju gradbene dejavnosti še ni našla svojega mesta.

Navedeni so bili primeri iz lesne industrije, ki so najbolj značilni. Ti primeri pa niso osamljeni, kajti pri mnogih rezijskih gradbenih skupinah v ostalih panogah in drugod je stanje precej podobno. Tudi o teh bo potrebno spregovoriti. Vsestranska škoda našemu gospodarstvu, ki jo povzroča taka neurejenost v rezijskih gradbenih skupinah, naj bo resen opomin vsem odgovornim v podjetjih, ki še vedno razsipajo z ljudsko imovino.

Maršal Tito sprejel zastopnike vojaških vojnih invalidov

Beograd, 14. novembra (Tanjug). Glede na bližajočo se zvezno konferenco Zveze vojaških vojnih invalidov Jugoslavije je predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito danes ob 10. uri sprejel zastopnike Zveze RVIJ, predsednika generalnega poročnika Miloja Milojeviča, generalnega sekretarja Božo Pavloviča in člana izvršnega odbora Josifa Maloviča.

Komunike o razširjeni seji IOOF Slovenije

Dne 13. novembra je bila seja IOOF Slovenije, kateri se prisostvovali vsi člani vlade LRS. Na seji je referiral tov. Boris Kidrič o splošnih jugoslovanskih političnih in gospodarskih nalogah. Po referatu se je razvila obširna diskusija ter so bili sprejeti odgovarjajoči načelni sklepi.

Padel je sneg, posekan les v gozdovih pa še čaka voznike

Čeprav leži v kočevskih gozdovih že nad 30 cm snega, se gozdni delavci LIP Kočevje še ne mislijo tako kmalu umakniti iz njih. Kajti še nad 15.000 m³ je love hlobovine, ki leži posekana na suš v Rogu, Kočevski Reki, v Stružnici in v Ravnan, čaka pridnih rok, da jo razžagajo. Razen tega pa morajo izdelati še precej drv za široko potrošnjo.

Ko bo zapadlo nad meter in pol snega, se bodo sele gozdarji spustili v nižino. Takrat namreč ne bodo mogli več podirati dreves, ne da bi puščali visoke panje, razrezovanje hlobov bo otežkočeno, preti jim pa tudi nevarnost divjih živali, ki so v zadnjih letih spet številnejše. Še to mimogrede: že v prejšnjem mesecu sta dva delavca morala v samo-obrambi ubiti medvedka z dvema mladčema, ki je bila napadla dva konja ter ju uničila. Pozimi pa je »srečanje« z divjimi živalmi še bolj nevarno.

Do konca prejšnjega meseca je LIP Kočevje izpolnil plan sečnje s 70,2%, prevoza in oddaje lesa s 75%, pri izvoznem planu pa v bukovi celulozi z 52% in pri bukovi celulozi z 38%. Te številke jasno povedo, da bo borba za izpolnitev plana še dokaj trda. Z oziranjem na snežne ovire pa še hujsal. Že nekaj časa je vprašanje, ali bodo kos tej nalogi. Ali bodo resni tekmeči osrednjemu LIP Ribnici, ki se bori za čimprejšnjo izpolnitev letnega plana in ima v zadnjih mesecih kar dobre uspehe? Ali bodo s sedanjim številom delovne sile uspeli razrežati vsi posekano hlobovino in razen tega še pripraviti toliko metrov drv ter podreti nova drevesa? Res je, da so imeli povprečno ekovi vse leto pri LIP Kočevje le 70% delovne sile, od tega števila pa jih je delalo povprečno le 52%. Toda, ali vodstvo in sindikalna podružnica nista mogla še ostalih upravičenih in neupravičenih izostankarjev prepričati o ustalitvi? Zdaj, v zadnjih dveh mesecih, se slaba delovna disciplina posameznih delavcev maščuje.

Kaj pa vozniki? Leti imajo prav tako odgovorne naloge. Še na tisoče in tisoče debel je treba izvleči iz globell in odpeljati do kamionskih cest ali pa speljati jih vsaj do provizornih skladišč, od koder bo v zimskem času spuščanje lažje. Nič nam ne pomaga, če je les posekan, če pa ga ni na žagah, kjer ga je treba razrezati. Na direkciji so mnenja, da bi imeli vsi vozniki, kolikor jih je določenih, kar premalo dela, če bi vsi prišli.

IZ DANASNJE STEVILKE:

Zadnji čas je, da rezijske gradbene skupine prenehajo z razmetavanjem — Pod vodstvom delavskega sveta so prišli do rekorda v vrtnanju
ZDA zahtevajo sejo Varnostnega sveta za vsestransko proučitev kitajske intervencije na Koreji
Za izboljšanje kmetijske in odkupne evidence — Gradijo si frontne prostore
Fizkulture vesti — Dopisi — Obvestila

IZID VOLITEV v osnovne organizacije Osvobodilne fronte dne 12. novembra

v okrajih Celje-okolica, Grosuplje, Kamnik, Kočevje, Radovljica, Slovenj Gradec, Maribor-mesto

Okrajni odbor OF	Število članov OF	Udeležba %	Število odbornikov in članov zbora			
			Postavljenih v osnov. organiz. zbore	Izvoljenih v osnov. organiz. zbore		
Celje-okolica	39.439	92,5	2579	489	1824	286
Grosuplje	9.236	93,2	838	312	745	194
Kamnik	21.613	97,03	975	212	670	145
Kočevje	11.623	97,67	953	320	648	187
Krško	26.812	98,1	1919	457	1511	255
Radovljica	19.066	97,61	891	157	599	152
Slovenj Gradec	21.676	97,6	970	266	511	179
Maribor-mesto	41.579	98,58	884	556	654	417

Iz pisarne sekretariata IOOF Slovenije

Pod vodstvom delavskega sveta so prišli do rekorda v vrtnanju

»Podjetje za globinsko vrtnanje v Ljubljani ima letos zelo velik plan. Doslej so ga kumulativno izpolnili šele 58%. Ne rečemo pa, da bi ga ne mogli več! Lahko bi ga. To delavci sami dobro vedo, zato je upravni odbor na svojih treh sejah sprejel važne sklepe, ki jih že izvršujejo. Med drugim tudi sklep o novem načinu nagrajevanja, ki je najvažnejši. Postavili so dobre in pravične norme, kdor pa jih preseže, dobi poleg plačanega efekta še odstotke na plačo.

Upravni odbor ne bi dobro vodil podjetja, če bi tudi ostalih stvari ne prerешal. Takole so nadalje sklenili: Na terenu je 24 vrtnalnih skupin. Nekateri iščejo skladišča premogov, druge zopet barvane kovine, tri garniture ugotavljajo trdnost tal na kraškem pleninskem polju za potrebe melioracij itd. Vendar zaradi pomanjkanja kritičnih strojnih delov, posebno oblozih cevi, ki jih uvažamo, mnoge že del časa stoji. V Senovem je tako ena težka garnitura stala 9 mesecev, v št. Janžu še stoji. Upravni odbor je sklenil, da se bo število ekip postopoma zmanjšalo, toda obstoječe se bodo izpolnile, da ne bo več zastojev. Vedeti namreč moramo, da je »Ahilova petica« podjetja prevoz. Če se na katerikoli vrtni poljni karkoli, mine več dni, preden pripeljejo nove dele od drugod. Za vse potrebe pa ima podjetje le en sam

poltovorni avto. Z zmanjšanjem števila ekip in izpopolnitvijo obstoječih bo odpadlo nepotrebno prevažanje, znižala se bo polna lastna cena. Tudi sklepi, da se uredi skladišča, izpopolnitvijo delavnice, delavcem preskrbijo zaščitna sredstva itd., niso brez pomena. Upravni odbor je vodstvo podjetja resno prevzel v svoje roke.

Kadarkoli kje začno s čim novim, ne manjka neverjetnih Tomažev. Kdo bi le verjel, da bodo delavci kaj bolje vodili podjetje, kakor prej uprava sama? V Laškem ima podjetje tri garniture, ki iščejo novih premogovnih slojišč. Slabo je delo napredovalo, dokler niso izmenjali nekaj ljudi. Čudno! Preden so to izvršili, so na upravi diskutirali eno leto. Sedaj so to storili v enem mesecu. Z udarnikom Jožetom Sotelškom na čelu je jamska garnitura v treh dneh svrtala 71 metrov, za kar so prej rabili 4 mesece. Rekord te vrste v Jugoslaviji!

In v Senovem? Tudi tam je bilo treba malo »reorganizacij«. Ta mesec vrtajo povprečno na dan v globini 500 m od 5 in pol metra do 7 m. Povprečno presežejo dnevno 6 odstotkov plana. Tudi kolektivni na ostalih vrtnah nočejo zaostati, šušlja se, da bodo Senovčane kmalu prekosili. Jak

LIP Kočevje ima pri gozdnih manipulacijah 145 lastnih konj. Njihova zaposlitev je le 80-odstotna in to zgolj pri izvlačanju lesa do kamionskih cest, nekaj konj pa prevažajo rezan les tudi do žag ozir. iz lesnih obratov do kolodvora. Vzrokov za slab učinek rezijskih konj pa ni lekatati samo pri konjih, ki so mar-

Les, ki ga izvažamo, pomeni: več strojev, več novih tovarn, hitrejšo pot v socializem

sikdaj slabo oskrbovani, temveč predvsem pri ljudeh, ki upravljajo z njimi. Dandanes marsikje slišiš v gozdovih kričanje nad konji ali pa vidiš celo pretepanje. Voznik ni toliko »brilten«, da bi pomagal s cepinom privzdigniti hlobo, ki se je zataknil ob korenino, da bi konji lažje speljali! Lepo število pogodbenih voznikov imajo zapisanih pri LIP. Toda samo zapisanih, dela ozir. prevažajo hlobovine pa jih v zadnjih treh mesecih največ 70%. Poleti pa jih je vozilo samo 40%. Taka je torej udeležba pogodbenih voznikov! Storitost tistih, ki pridno vozijo, pa je za celih 40% večja od storitostni rezijskih voznikov.

Še nekaj vrstic o mobiliziranih voznikih, za katere vodi vodstvo LIP pravo »papirnato vojno«. V preteklih mesecih je resorno ministarstvo »nakazalo« LIP Kočevje 150 mobiliziranih voznikov iz okrajev Kočevje, Krško in Ljubljana — okolica. Iz krškega okraja pa jih je prišlo le — pet! In prav tu se je začela »papirnata vojna« med okrajnim poverjeništvom za lesno industrijo iz Krškega

mimo okraja, kar z odločbami KLO. Končno predlagajo LIP, naj sprejme konje, ki so jih zaplenili kmetom, ker niso hoteli voziti lesa. LIP Kočevje odklanja... Pa se pred nekaj dnevi javita pri LIP v Kočevju dva mlajša voznika iz Krškega. Določili so jima kraje za prevoz, normo, podpisala sta pogodbo, ob odhodu v gozdove pa sta izjavila, da bosta poskrbela za to, da čimprej opravita delo. Čujta, ali ni to vzoren primer, ki zasluži pohvale? Vendar v Krškem tega ne vidijo. Posledica »papirnate vojne« je bila ta, da so se v Krškem borili z LIP Kočevje, ne pa za mobilizacijo kmetov.

Prehitro bo sneg popolnoma prekril kočevske gozdove in onemogočil delo v njih. GAP Kočevje pa se pripravljata tudi na to, da bodo v zimskem času obdržali kamionske ceste. Kombinirajo tak plug, s katerim bodo odstranjevali sneg od bregov. Skušali bodo tudi s patrolnimi vožnjami obdržati sposobnost cest za prevoz lesa, ki ga bodo še v tem času vozniki napeljali h kamionskim cestam.

V TUZLI ODPIRAJO NOV RUDNIK SOLI

Prihodnje leto bo začel obratovati prvi naš rudnik kamene sole v Tuzli. Zdaj kopljejo in betonirajo izvozni jašek, ki bo 410 m globok. Z jaškom bodo prodreli do bogatih ležišč soli, ki jih cenijo na 24 milijonov ton. Jašek kopljejo že v globini 200 metrov.

NOVO PRISTANIŠČE V VUKOVARU

Novo pomembno rečno pristanišče na Savi bodo do konca tega meseca izročili promet v Vukovaru. Kako velik pomen bo imelo to pristanišče za rečno plovido, je razvidno iz tega, da bo v njem mogoče na dan naložiti in razložiti okrog 300 vagonov blaga.

Ustanovitev posebnega sindikata metalurgov je izraz velikega razvoja naše metalurgije

Kot smo že včeraj poročali, se je v ponedeljek pričel v Beogradu ustanovni kongres sindikata delavcev in nameščenec metalurgije.

V imenu zvezne vlade in CK KPJ je pozdravil kongres minister zvezne vlade — generalni direktor metalurgije Veljko Mičunović.

»Ni dvoma — je dejal minister Mičunović, da je ustanovitev posebnega sindikata metalurgov predvsem izraz velikih uspehov v dosedanjem industrijskem razvoju naše države, oziroma izraz velikega razvoja naše metalurgije v celoti. Če upoštevamo dosedanje delovne uspehe, zlasti pa veliko povečanje zmogljivosti, bo naša metalurgija v prihodnjih letih zavzela vidno mesto v Evropi in na svetu. Nesporno je dejstvo, da pomeni ustano-

vitev posebnega sindikata delovnih ljudi te tako važne industrijske panoge za našo državo izredno ugodno in koristno okolnost. Znano je, da naši delovni ljudje v rudnikih, topilnicah in železarnah delajo v težkih razmerah. Sindikalna organizacija mora reševati vprašanja, s katerimi se ni treba ukvarjati sindikalnim organizacijam po mestih in vaseh, kjer so pogoji za kulturno in politično življenje mnogo boljši. Sodim, da ni pretirano, če rečem, da spada Zveza kovinar-skih delavcev in uslužbencev Jugoslavije med tiste sindikalne organizacije, ki morajo reševati najtežje in največje naloge glede na to, da se bo z izpolnitvijo prvega petletnega plana zmogljivost naše metalurgije potrojila in celo po četvorila v primeri z letom 1939.«

ZDA zahtevajo sejo Varnostnega sveta

za vsestransko proučitev kitajske intervencije na Koreji

Lake Success, 14. nov. (Tanjug). Kakor poroča Reuter, so ZDA zahtevale, da se v sredo ali četrtek skliče Varnostni svet, da bi vsestransko proučil vprašanje kitajske intervencije v korejski vojni.

Korejsko vprašanje, zlasti pa poročilo generala Mac Arthurja, da kitajske čete sodelujejo v borbah v Severni Koreji, sta še vedno središče razgovorov tako v krogih delegatov, kakor tudi v novinarskih krogih v Lake Successu.

Včeraj so se v kuloarjih zlasti razgovarjali o vprašanju, če bo Varnostni svet obravnaval obtožbe proti LR Kitajske po prihodu kitajske delegacije v Lake Success ali jih bo obravnaval takoj, ne da bi čakal na to delegacijo.

V tem pogledu sta dve temeljni stališči. Nekateri menijo, da mora Varnostni svet brezpogojno počakati kitajsko delegacijo, ki bo odšla 14. novembra iz Pekinga. Ti krogi smatrajo, da je navzočnost kitajske delegacije brezpogojno potrebna, ako želi Varnostni svet mirno rešiti ta problem. Drugi zopet menijo, da mora Varnostni svet razpravljati o obtožbah proti LR Kitajski takoj, ne glede na to ali je kitajska delegacija prispela ali ne. Tako stališče zavzema na primer delegacija ZDA.

Ameriški delegat veleposlanik Gross je imel včeraj tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da bo ameriška delegacija zahtevala od Varnostnega sveta, naj Varnostni svet v sredo, najpozneje pa v četrtek, prouči položaj na Koreji, ki je nastal zaradi kitajske intervencije.

Ameriški delegat veleposlanik Gross je naglasil, da mora po mnenju ameriške delegacije Varnostni svet obravnavati obtožbe proti LR Kitajski pred prihodom kitajske delegacije v Lake Success. V dokaz pravilnosti te teze je navedel zadnjo brzojavko vlade LR Kitajske, v kateri zavrača poziv Varnostnega sveta, naj bi poslala delegacijo, ki bi sodelovala pri razpravljanju o obtožbi, ki so jo Združeni na-

rodi vložili proti njej zaradi vojaške intervencije na Koreji na strani severnokorejskih sil. Ameriški predstavnik je opozoril na možnost, da bodo ZDA, če bi sovjetska zveza stavila v Varnostnem svetu veto na katero koli akcijo, odstopile to vprašanje Generalni skupščini.

Zapadne sile priporočajo mirno rešitev palestinskega vprašanja

Lake Success, 14. nov. (Tanjug). Delegati ZDA, Velike Britanije in Francije so predložili na včerajšnji seji Varnostnega sveta skupni načrt resolucije, v katerem se pozivajo Izrael, Egipt in Jordan, naj svoja nasprotja rešijo v skladu z njihovimi sporazumi o premirju. Z načrtom se tudi pooblašča šef organizacije za nadzorstvo nad izvajanjem premirja Raily, naj predlaga Izraelu, Egiptu in drugim arabskim državam ukrepe, potrebne za nadzorstvo nad gibanjem Arabcev čez mednarodne meje ali demarkacijske linije, ki jih določa premirje. V resoluciji se prizadete države opozarjajo na njihovo dolžnost kot članice OZN, da morajo reševati svoje spore na miren način in da imajo sporazumi o premirju ta smoter, da se vzpostavijo končni mir v Palestini.

Od šefa organizacije za nadzorstvo nad izvajanjem premirja se tudi zahteva, da po 90 dneh predloži Varnostnemu svetu poročilo o načinu, po katerem se izvaja resolucija in o delu raznih mesečnih komisij, kakor tudi o sklepih, ki bi jih te komisije izdale.

Pritožba Tibeta VS

Lake Success, 14. nov. (Tanjug). Sekretariat OZN je prejel pritožbo tibetanske vlade zaradi vpada el LR Kitajske v Tibet. Reuter poroča, da pritožba, ki je naslovljena na Varnostni svet in obsega opis zgodovinskih odnosov med Kitajsko in Tibetom, zahteva, naj vzame Varnostni svet v pretes vprašanje vpada kitajskih čet v Tibet.

VOJNE OPERACIJE NA SEVERNI KOREJI

Južnokorejske enote so izvedle več uspešnih sunkov

Kitajske čete se utrjujejo v korejskem obmejnem sektorju — Ponovno bombardiranje mostov čez reko Jalu pri Sinuidžiju

Tokio, 14. nov. United Press poroča: Posebna enota južnokorejske divizije »Kaptol« je napredovala zapadno od vzhodne korejske obale, s čimer je spravila v nevarnost bok sovražnikove fronte med

sedmo ameriško divizijo in mandžursko mejo. Ta enota je prodrla do točke okrog 57 km proti mandžurski meji in 40 km severovzhodno od Kapsana, kjer so znatno severnokorejske in kitajske sile. Druge enote te južnokorejske divizije napredujejo počasneje zaradi visokega snega na severovzhodni korejski obali. Nasprotnik skuša še nadalje obkrožiti nekatera njene enote ob reki Orjang.

Prva ameriška konjeniška divizija je zasedla tri griče južno od Jongajona po 48 urnih bojih v zelo hladnem vremenu.

Kakor je izjavil predstavnik prvga zbora, so tri kitajske armade, ki štejejo okoli 90.000 vojakov, pred postojankami tega zbora. Kitajske čete grade močne postojanke zlasti zapadno od Pekčona. Ozemlje, po katerem napredujejo enote prvga zbora, je močno minirano.

Danes je vrglo 18 bombnikov D-29 140 ton rušilnih bomb na mostove čez reko Jalu pri Sinuidžiju. Veletrdnjave so natele na močan protiletalski ogenj z mandžurskega ozemlja in na večje število sovražnikovih lovskih letal. Dve veletrdnjavi sta se morali prisilno spustiti na letališče Kimpo.

AFP poroča, da so danes ob zori gverilci napadli Mac Arthurjeve čete na odseku Fenjanga. Osem kilometrov severno od Seula je skupina severnokorejskih gverilcev prav tako napadla vlak, ki je vozil turške čete. En vojak je bil ubit, več pa je bilo ranjenih.

Deklaracija nove grške vlade

Atene, 14. nov. (Tanjug). Nova Venizelosova vlada se je včeraj predstavila parlamentu. Predsednik vlade Venizelos je prebral referat nove vlade, v katerem je — kakor poroča AFP — izjavil, da je ostalo stališče Grčije do Združenih narodov nespremenjeno. Izrazil je zadovoljstvo, da so zapadne vesile poslale Grčiji in Turčiji povabilo za udeležbo »v obrambi Sredozemlja«.

Notranji vladni program določa ekonomsko zboljšanje, da bi se tako kril primanjkljaj zaradi zmanjšanja ameriške pomoči, redukcijo državnih uradnikov in amnestijo političnih praporikov, reorganizacijo pirskega pristanišča in druge ukrepe.

Porast izvoza iz Zapadne Nemčije

Frankfurt, 14. nov. (Tanjug). Trgovinski strokovnjaki zavezniške visoke komisije v Zapadni Nemčiji sodijo, da bo do konca finančnega leta 1950-51 presegel zapadnonemški izvoz vrednost 2 milijardi dolarjev. V tem letu bodo dvakrat po volji zapadnonemške tovarne in rudniki dosegli svoj polni razmah. Izvoz blaga je dvakrat večji kot lani.

Iz Zapadne Nemčije izvozijo z železnicami, ladjam in letali za 175 milijonov dolarjev blaga na mesec. Posebno velike pošiljke so bile v trimeseju julij — september Nizozemski, Franciji, Luksemburgu, Švici, Švedski, Danski, Italiji, in ZDA. Vendar pa so navzlic povečanemu izvozu uvozili od julija do septembra blaga v vrednosti skoraj 157.000 dolarjev več kot so izvozili.

NOVA MANIFESTACIJA OSVOBODILNE FRONTE ZA STO

V nedeljo je bilo na sedežu OF za Tržaško ozemlje drugo zasedanje glavnega odbora OF. Na dnevnem redu tega zasedanja, ki ga je vodil tov. Branko Babič, so bila poročila najvidnejših funkcionarjev Osobodilne fronte za Tržaško ozemlje.

Ta poročila jasno govore o tem, da se je Osobodilna fronta od svojega zadnjega zasedanja okrepila in številčno ojačala. To pa je dokaz, da vodi Osobodilna fronta v angloameriški coni pravilno in dosledno borbo za pravice slovenskega naroda in proti diskriminacijskim melodam, ki se še vedno izvajajo na škodo Slovencev na vseh področjih javnega življenja.

Ta diskriminacija prihaja posebno do izraza v pogledu slovenskega šolstva. Slovenske šole se morajo boriti z vedno novimi težavami, saj odločajo še tisti elementi, ki so se že pred vojno kompromitirali kot najhujši sovražniki slovenstva, kot verni zagovorniki asimilatorske politike.

Medtem, ko se italijanske šole ustanovljajo brez večjih težav, pa se je število slovenskih šol celo znižalo, čeprav so bile slovenske šole v mnogih primerih bolj zasedene in obiskane kot italijanske šole. To redukcijo slovenskih šol so utemeljili s finančnimi težavami, ta kriterij pa seveda ni veljal za italijanske šole, ki so deležne vse podpore, materialne in moralne, vojaških oblasti. Tako se mora na primer tudi slovensko gledališče potkati po raznih predmetnih dvoranah, ki nikakor ne odgovarjajo zahtevam sodobnega gledališča, najmanj pa okusu in potrebam slovenskega delovnega človeka v Trstu.

V poročilu o gospodarskem položaju, ki ga je podal tov. Dr. Dekleva, se med drugim poudarja, da nosi delovno ljudstvo glavno breme občinskega proračuna. Kako težak je položaj v angloameriški coni Trsta, ilustrira med drugim tudi dejstvo, da je v coni A, ki šteje kakih 300.000 prebivalcev, kar 20.000 brezposelnih. Tržaška industrija ne dela niti s polovico svoje zmoglosti. Iz poročila generala Aireya je na primer razvidno, da izkoriščajo ladjedelnice Sv. Marka komaj 7% svoje kapacitete, industrija papirja 40 do 45%, industrija barv 30 do 35%, tovarne strojev Sv. Andreja 68%. V proračunu tržaške občine predstavljajo izdatki za personal ogromno vsoto. Ti izdatki so celo višji od rednih občinskih dohodkov. To se pravi, da vsi redni dohodki ne zadostujejo za kritje teh izdatkov. Očitno je, da se na ta način utrjuje italijansko Trsta. V tržaškem magistratu ni mesta za slovenskega intelektualca, marveč kvečjemu za kakšnega nekvalificiranega delavca.

Zo delj časa se utrjuje in manifestira prizadetost, da so tržaško gospodarstvo in sploh ves finančni sistem Trsta vključili direktno v italijanski finančno-gospodarski sistem — na škodo gospodarstva tega področja. V atmosferi histeričnih izpadih proti Slovincem in terorističnih atentatov na Primorski dnevniki, osrednje glasilo OF, in Slovensko narodno gledališče v Trstu je prišla še bolj do izraza diskriminacijska politika, ki jo vodijo italijanske oblasti v Trstu na škodo slovenskega prebivalstva.

Na podlagi poročil in diskusije o referatih je glavni odbor Osobodilne fronte sprejel dve resoluciji. V sklopih resoluciji se med drugim poudarja potrebo po ustanovitvi samostojne uprave za slovensko šolstvo, priporočila zgraditev poslopja za slovensko srednje šole, dodelitev primernih dvoran in subvencij za naše kulturne ustanove.

V protestni resoluciji pa se protestira proti atentatom na naše kulturne in politične ustanove v Trstu, posebno ker odgovorne oblasti niso podzele nič konkretnega, da bi ti teroristični atentati enkrat za vselej prenehali. Ni dvoma, da je iredentistična in imperialistična politika italijanskih oblasti ustvarila tisto atmosfero, ki jača šovinistične izpade tržaške reakcije.

Drugo zasedanje Glavnega odbora OF je bilo močno manifestacija prizadevanj Osobodilne fronte in njene borbe za osnovne pravice slovenskega naroda na Tržaškem ozemlju.

FRANCOZI PROSIJO BRITANJO ZA POMOČ V VIETNAMU

Pariz, 14. nov. (Tanjug). Na izredni seji francoske vlade so proučevali poročilo ministra za Indokino Letourneauja o vojaškem in političnem položaju v Vietnamu.

Na koncu prve razprave so izglasovali zaupnico vladi in sprejeli načelno resolucijo, ki odobrava pomoč ekspedicijskemu korpusu v Indokini.

Boji v Nepalju se nadaljujejo

New Delhi, 14. nov. (Tanjug). Po zavzetju mesta Birgaja, ki ima 11.000 prebivalcev in leži na indijsko-nepalski meji, napredujejo pristaški nepalske stranke kongresa v treh kolonah proti prestolnici Nepala Katmandi.

Reuter poroča, da je zavzeto tudi industrijsko središče Biratnagar, ki leži 250 km vzhodno od Birganja. Kolona, ki napreduje iz Birganja, je dosegla skrajno železniško postajo Amlekjanj na progi, ki vodi iz indijskega mesta Raksola. Katmandu je oddaljena 80 km od te postaje.

Poročilo poudarja, da je nepalska vlada poslala približno 2000 vojakov proti pristašem stranke kongresa in nepalskega kralja, ki je pobegnil v Indijo. Nepalska stranka kongresa je sestavila v Birganju novo začasno vlado.

Predsednik Indijske republike dr. Razdendra Prasad je sprejel včeraj v New Delhiju nepalskega kralja, danes pa bo, kakor pričakujejo, dal izjavo o dogodkih v Nepalju na seji indijskega parlamenta. Na tej seji bo indijska vlada razložila svoje stališče do Nepala.

Visoki britanski komisar za jugovzhodno Azijo Maedonald se mudi v Parizu, kjer se je sestel s predsednikom republike in članj vlade. Francoska vlada sodi, da je ameriška pomoč nezadostna in prosi Veliko Britanijo, naj posodi letala in patrolne ladje. Toda britanska vlada se ni odgovorila na to prošnjo. Sedaj se pogajanja z britanskim predstavnikom o splošnih skupnih ukrepih za »borbo proti komunizmu v jugovzhodni Aziji« ter o potrebi, naj bi britanska vlada posedovala pri Nehruju, da indijska vlada prizna Bao Daja.

Francozi izpraznili še dve postojanki v Indokini

Saigon, 14. nov. Reuter poroča, da je zastopnik francoskega poveljstva danes sporočil, da so francoske sile izpraznile še dva utrjena položaja na področju Thai, južno od Rdeče reke v severozapadnem delu Indokine. Gre za trdnjavi Pinhu in Phontho. Phontho leži okrog 20 km od vietnamsko-kitajske meje.

Avstrijska zunanja trgovina

Dunaj, 14. novembra (Tanjug). Avstrijska trgovinska izmenjava je znašala v prvih 9 mesecih letos 9.367 milijonov šilingov, kar pomeni, da je povečala za 222% v primerj z istim razdobjem lani. V tem razdobju je Avstrija izvozila za 4.818 milijonov šilingov blaga, uvozila pa za 5.054 milijonov šilingov. Avstrijski izvoz v ZDA se je povečal za 358% v primerj z lanskim, v Zapadni Nemčiji za 318%, hkrati pa se je uvoz povečal iz Vel. Britanije, Zapadne Nemčije in Jugoslavije.

Zadnje vesti

POLITICNI ODBOR GENERALNE SKUPSCINE ORGANIZACIJE ZN O GRŠKEM VPRAŠANJU

Flushing Meadows. — Politični odbor Generalne skupščine je 14. nov. nadaljeval razpravo o grškem vprašanju. Z 52 glasovi proti 6 je odbor sklenil, naj balkanska komisija OZN nadaljuje svoje delo še eno leto. Jugoslovanska delegacija je glasovala proti. Izglasovana resolucija poziva balkansko komisijo, naj še nadalje opazuje položaj na severnih grških mejah in o tem poroča Organizaciji združenih narodov.

Odbor je izglasoval tudi grški predlog za resolucijo, ki poziva vlade držav, v katerih živijo pripadniki grških obovoženih sil, da naj takoj vrnejo grške vojske in oficirje, ki želijo biti repatriirani. Ta resolucija je bila sprejeta s 53 glasovi proti 5, eden pa se je vzdržal. Jugoslovanska delegacija se je vzdržala glasovanja. Delegati Sovjetske zveze, Bele Rusije, Ukrajine, Poljske in Češkoslovaške pa so glasovali proti resoluciji.

Politični odbor je zavrnil sovjetski predlog za resolucijo, ki zahteva, naj grška vlada v svoji notranji politiki stori določene ukrepe, med drugim tudi razpustitev koncentracijskih taborišč in razpis volitev. Za sovjetsko resolucijo je glasovalo samo 5 delegacij, proti njej pa 51. Jugoslovanska in libanonska delegacija sta se vzdržali glasovanja.

Politični odbor je nato začel obravnavati vprašanje o repatriaciji grških otrok. Zastopnika Belgije in Izraela sta govorila v prid resoluciji Avstralijske, Danske, Francije in Nizozemske o repatriaciji grških otrok.

Po tej resoluciji naj bi se ustanovil stalen odbor za repatriacijo grških otrok. Belgijski zastopnik je ostro napadel poljskega delegata, ki je izjavil, da je grškim otrokom bolje v drugih državah kot v Grčiji. Pri tem se je skliceval na soglasno sprejeto resolucijo Generalne skupščine, ki zahteva, naj grške otroke, ki so zbežali, vrnejo njihovim staršem. Zastopnika Belgije in Izraela sta oba poudarila, da je od vseh držav, v katerih živijo takšni grški otroci, edino Jugoslavija ravnala v skladu s priporočili Generalne skupščine.

STOTISOČI INDIJCEV V JUŽNI AFRIKI BREZ NAJOSNOVNEJSIH ČLOVEČANSKIH PRAVIC

Posebni politični odbor je včeraj začel z razpravo o položaju indijske manjšine v Južnoafriški uniji. Zastopnik Indije je poudaril, da so stotisoči Indijcev v Južnoafriški uniji podvrženi strahoviti diskriminaciji in je podal predlog za resolucijo, ki naroča vladi Južne Afrike, naj takoj izda ukrepe za odpravo rasne diskriminacije. Indijski delegat je poudaril, da so danes Indijci v Južni Africi brez najosnovnejših človečanskih pravic (volilna pravica, pravica vstopa v restavracije, tramvaje, avtobuse itd.).

Indijska delegacija je spravila pred OZN vprašanje indijske manjšine v Južni Africi že v letu 1946.

V odgovoru na obtožbe indijskega delegata je zastopnik Južnoafriške unije dejal, da je položaj Indijcev v njegovi državi stvar njegove vlade in da zaradi tega Združeni narodi nimajo pravice, vmešavati se v notranje zadeve njegove države.

BRITANSKO POSOJILLO JUGOSLAVIJI

Reuter poroča, da je britanski minister za zunanje zadeve Ernest Bevin včeraj zvečer sporočil jugoslovanskemu veleposlaniku v Londonu dr. Jožetu Brileju, da je britanska vlada privolila v to, da 64 Jugoslavij tujak 3.000.000 funtov šterlingov posojila za omiljenje posledic letošnje suše. V uradnem sporočilu, ki ga je izdalo britansko ministr-

AKTIVNOST FRONTNIH ORGANIZACIJ V LJUBLJANI

V IV. rajonu so izvolili že 15 stanovanjskih svetov

Zadnje volitve v terenske frontne odbore so znatno razgibale in oživele delo po vseh 25 terenih IV. rajona. Na predvolilnih sestankih so se frontovci zlasti pogovorili o tem, kako bi čim več ljudi pritegnili k sodelovanju pri reševanju raznih gospodarskih vprašanj. Na nekaterih terenih so pri mesarjih, mlekarneh in trgovinah že izvolili potrošniške svete, ki uspešno opravljajo svoje naloge.

Na terenu Večna pot so pred kratkim zasledili, da dobivajo potrošniki v eni izmed trgovin tega terena na vse krušne odrezke belo moko, v drugi trgovini pa samo enotno moko. Posvetovali so se z ljudsko inspekcijo, ki je pregledala delo poselovodij in stvar sporočila tudi poverjenstvu za trgovino in prekrbo. Ugotovili so, da je poselovodja, namesto da bi dvignil enotno moko, izdajal belo moko, ki mu je ostala še iz prejšnjega meseca. Seveda so prodajo bele moke takoj ustavili.

Upešno delujejo tudi sveti potrošnikov pri mlekarneh. Doslej so bile mlekarne odprte od 6 do 11, večina mlekar pa je dobivala mleko šele ob 8 uri, tako da si ga mnogi, ki so bili v tem času že v službi, niso mogli nabaviti. Na željo potrošnikov so delovni čas spremenili in bodo mlekarne odprte tudi popoldne od 16 do 18 ure. V večini mlekar so razpravljali tudi o delitvi viškov mleka in sklenili, da bodo viške dobivali starčki in mladinca od 14 do 18. leta.

Na 15 terenih tega rajona so v pomoč poverjenstvu za stanovanjske zadeve izvolili tudi stanovanjske svete. Med katerimi je najgibljejši na terenu Rožna dolina. Frontovci tega terena so se na množičnem sestanku pritoževali glede ne-

stvo za zunanje zadeve, je rečeno, da je posojilo namenjeno za nakup živil, blaga za široko potrošnjo in podobne potrebe.

SEDMA AMERISKA DIVIZIJA ODDALJENA 40 DO 50 KM OD MANDŽURSKE MEJE — KITAJŠKE IN SEVERNOKOREJSKE SILE SE ZBIRAJO NA PODROČJU KAPSANA

V poročilu glavnega štaba generala Mac Arthurja je rečeno, da je 6. južnokorejska divizija znova zasedla del ozemlja, ki ga je v predelkih izgubila, enote sedme južnokorejske divizije pa so napredovale nekaj kilometrov na področju Voldonsana, pri čemer so natele samo na slabši odpor. Na področju Jongdona so enote ameriške 1. konjeniške divizije napredovale več kilometrov proti severozapadu. Enote ameriške 24. divizije in britanske 23. brigade so napredovale 3 km na odseku Andzuku Tokkon.

V poročilu je dodano, da skušajo sovražni kove sile obkrožiti južnokorejsko divizijo »Kaptol«. V teh bojih je ameriško letalstvo uničilo 3 tanke. Na drugih odsekih je bilo samo pasivno delovanje, v zaledju pa so se nadalje odvijale akcije na zavzetem ozemlju. United Press poroča, da je ameriška 7. divizija prekorčila na severovzhodni Koreji reko Jong in Juđsko in je sedaj oddaljena okoli 40 do 50 km od mandžurske meje. Opazili so znatna zbiranja kitajskih in severnokorejskih sil na področju Kapsana, komaj 16 km od ameriških enot, ki napredujejo proti mandžurski meji.

VCERAJ JE STAVKALO V ITALIJI 5 MILIJONOV INDUSTRIJSKIH DELAVCEV

Včeraj je v Italiji 5 milijonov industrijskih delavcev začelo s 4-urno stavko. Stavko so sprožili tramvajski, avtomobilni in troletniški delavci in uslužbenci, ki so se jim pridružili tudi delavci, ki skrbijo za vzdrževanje avtomobilnih prog, in tudi drugi industrijski delavci. Stavke so se udeležili člani vseh sindikalnih organizacij, ne glede na politično pripadnost, in sicer v znamenju protesta, ker so najdenja med sindikati in zastopniki delodajalcev že delj časa trajajo, niso pa se pokazala nobena uspešna.

VLADNA KRIZA NA FINSKEM

Agencija France Presse poroča, da je finska konservativna stranka sklenila odtegniti svojo podporo Kokenenov vladi in je s tem povzročila vladno krizo. Med razpravo v parlamentu o podelitvi izrednih gospodarskih pooblastil vladi, je zastopnik konservativne stranke predlagal resolucijo za nezaupnico vladi. Rekel je, da Kokenenova vlada ni sposobna, in zmožna zagotoviti gospodarske in finančne stabilnosti in da je zaradi tega najpametneje, če se vlada razširi.

O INFORMIRJOJSKEM KONGRESU PRISTAVEV MIRU SHEFFIELDU

Sheffieldski kongres pristavev miru, organiziran na lokalnem nivoju, je včeraj, 14. novembra, končal svoje delo. Na tajni tereni javni seji. Na tajni seji, ki je bila 13. t. n. dopoldne, so obravnavali samo vprašanje preselitve kongresa v Varšavo. Za preselitvijo v Varšavo poslala posebno ladjo za prevoz delegatov. Tisku je bilo sporočeno, da bo poljska vlada izdala vstopno vizu vsem delegatom in zastopnikom tiska, ki so bili akreditirani za kongres miru v Sheffieldu.

Kolikor se je dalo videti na tem okrajnem kongresu, so podali delegati in njihova razpravljavanja jasno sliko o tem, kar vodstvo Kongresa in tega gibanja pravzaprav predstavlja — navadno orodje v rokah Informirjojskega reditelja kongresa so posebno skrbili za to, da ne bi delegati po nekaterih prilikah v stik s povprečnimi državljanji »elike Britanije«. Pazili so tudi na to, da se ne bi kakšen zastopnik tiska sestel in delj časa razgovarjal z zastopniki delegacij vzhodnoevropskih držav, s tem so hoteli doseči, da ne bi prišlo do normalnega stika z novinarji, ki so prišli v Sheffield iz vseh krajev sveta. Pričoma da bi se izognili stikom z navadnimi Angličani, ki so vključeni v to informirjojsko gibanje, čeprav si žele mir. Delegati so edino no, ko so bili v Veliki Britaniji, prepsali v zdravilišča za revmatične v Baxtonu, ki je oddaljena 40 km od Sheffielda. Tu si je težko prišel do njih ali pa sploh ne.

Pred začetkom tajne seje sheffieldskega kongresa je Conny Ziliacna postal delegatom, ki se prišli v Veliko Britanijo, odprto pismo, v katerem oboja stališče tega gibanja nasproti Jugoslaviji in podvrženosti njegovih voditeljev politiki Sovjetske zveze. Med delegati je bilo razdeljeno tudi gradivo o stališču Jugoslavije nasproti temu gibanju.

Ob sklepu te konference so bili glavni govorniki Pablo Picasso, John Rogge, avstrijski delavski delavec, John Rogge, avstrijski delegat Poljevič, John Rogge je odkril in ostro obsojal politiko blokov in razdelitev sveta na vplivna področja in pri tem dejal: »Zato sem vedno podpiral stališče Jugoslavije, ker se Jugoslovija nikoli ni hotela pridružiti bodisi enemu ali drugemu taboru.« Sovjetski delegat Poljevič je napadel Johna Roggeja zaradi njegovega stališča na tej konferenci. Izrazil je, da je Rogge baje poskušal razbiti gibanje pristavev miru na svetu. Velik del svojega govora je posvetil zatrevanju, da izvaja ZSSR mirolobovno politiko. Čeprav pa so kongres začeli z zveznostjo gesli »Preprope naj se vsaka vojna prepoveda« idr., Poleveč še besedice ni omenil o tem, kdaj misli sovjetska vlada prenehati s svojo sovražno propagando zoper Jugoslavijo. Kongres v Varšavi bo 16. novembra.

Za izboljšanje kmetijske in odkupne evidence

V zvezi z izboljšanjem našega kmetijstva, s povečanjem kmetijske proizvodnje ter pravilne in pravilne obremenitve za oddajo kmetijskih pridelkov skupnosti, je izredno važna kmetijska in odkupna evidence. V vsakem krajevnem ljudskem odboru bi morali imeti komisijo za uvedbo kmetijske in odkupne evidence ter človeka, ki bi se bavil izključno z vodenjem gospodarskih in odkupnih listov.

Med krajevnimi ljudskimi odbori, ki so uvedli tako evidence, jih je prav malo, pri katerih bi bila ta evidence zadovoljiva. Pohvale vredno je delo KLO Loska gora in Konjska vas v OLO Poljčane, KLO Zg. Kungota v OLO Maribor-okolica, KLO Gradišče v OLO Murška Sobotna in KLO Brengova v OLO Radgona. V glavnem pa krajevni ljudski odbori niso dovolj poskrbeli za pravilno uvedbo kmetijske in odkupne evidence, za kar pa so odgovorni tudi okrajji.

Prvi vzrok za doslej slabo uvedeno evidence lahko iščemo v okrajnih komisijah, ki ponekod, kakor n. pr. v OLO Novo mesto, do 26. IX. še sploh ni bila sestavljena. Krajevne komisije marsikje ali ne delajo, kakor n. pr. v KLO Polzela v okrajju Celje-okolica, kjer dela le evidentičar, ki ne ve, da obstaja komisija, ali pa da delajo samo nekateri člani komisije; n. pr. v štiri pregledanih KLO-jih okrajja Celje-okolica delata samo predsednik in evidentičar.

Okrajne komisije bi morale predvsem dajati navodila krajevnim komisijam, ki marsikje svoji nalogi niso do našle. Tako do septembra evidence v večini KLO-jev ni bila na tekočem ali pa je bila nepopolna. Ponekod vpišujejo podatke v evidence sezname iz starih spisov, ne da bi preverjali njihovo pravilnost s sodelovanjem krajevne komisije. V Retačah, okrajju Kranjske okolica, so imeli 18. sept. še v zavojih odkupne liste. V KLO Murski Krnci, okrajju Murska Sobotna, evidentičarka ni vodila evidence, češ da ve iz glave, koliko je kateri kmetovalec realiziral svoje obveznosti. V KLO St. Rupert, okrajju Trebnje, so v gospodarskih in odkupnih listih izpolnjene samo glave, dočim so ostale rubrike bile prazne. V KLO Mirna v istem okrajju so podatke vpišali v gospodarski list iz raznih popisov, ne da bi predhodno njihovo pravilnost preverjali na terenu. V celjskem

okrajju so zemljiško strukturo in veličnostne skupine vpisovali v gospodarske liste brez sodelovanja krajevnih komisij.

Gibalna sila vsake krajevne komisije bi moral biti evidentičar. Če je evidentičar zaposlen samo s tem delom, potem ga res lahko brezhibno vodi. Marsikje pa nalagajo evidentičarjem še druge naloge, ki nimajo nikake zveze z evidenco, n. pr. delitev živilskih nakaznic, kurirske posle itd.

Odkupna podjetja bi morala redno poročati krajevnim ljudskim odborom, kako so kmetje z njihovega področja izpolnili svoje odkupne obveznosti. Le tako bi bila evidence ažurna in bi bilo iz nje razvidno, kateri kmetovalec so izpolnili svoje obveznosti do skupnosti in kateri ne. Odkupna podjetja pa marsikje teh poročil ne pošiljajo evidentičarjem. Tako n. pr. v KLO-jih v območju Ilirska Bistrica po 2 meseca niso dobili poročil odkupnih podjetij o izpolnjenem odkupu.

Zelo važni so tudi odnosi evidentičarjev do voljenih članov ljudskih odborov. Na Dolenjskem so ponekod evidentičarji samovoljno spreminjali razne predpise o oddajah in s tem kršili odločbe KLO ter rušili avtoriteto voljenih krajevnih organov oblasti. Razumljivo je, da naloga evidentičarja ni spreminjati oddajne obveznosti, temveč voditi evidence o njih. Na drugi strani pa tudi odborniki KLO gledajo na evidentičarje, ki so okrajni uslužbenci, kot na nekakega kontrolnega organa, ki ga je okraj postavil za kontrolno delo krajevne ljudske odbora. Tu moramo poudariti, da je evidentičar okrajni uslužbenec, ki dela na krajevnem ljudskem odboru ter ima v tem svojstvu iste dolžnosti in pravice kot vsak drug krajevni uslužbenec.

Odredba o uvedbi gospodarske evidence na krajevnih ljudskih odborih določa, da bi morala biti ta evidence organizirana že do 15. junija 1950. Do septembra bi morala biti vsaj točna evidence o oddaji masti. Pri tem smo delno opravičeno, še bolj pa neopravičeno mnogo zamudili. Na okrajnih in krajevnih komisijah je sedaj, da vse zamujemo čimprej nadoknadimo ter da k izpolnjevanju gospodarskih listov pritegnejo tudi kmetovalce. Kmetovalci sami so za pravilno evidence zelo zainteresirani ter bo njihovo sodelovanje pogoj za točne in pravočasne podatke.

V slabih skladiščih ho krompir slabo shranjen

V letošnjih pomladanskih mesecih se je v nekaterih gostinskih obratih in menzah v Ljubljani zgodilo, da so na tisoče kg krompirja zvožili na gnojišča. Zakaj? Glavni vzrok je bil ta, ker se upravniki in ekonomski niso dovolj brigali, da bi v jeseni krompir pravilno vskladiščili.

Nekateri upravniki ta velika izguba krompirja v letošnjih pomladni prav nič izučili. Kontrolni organi so v gostinskem podjetju Savica (Keršič) ugotovili, da je bilo na dan 25. oktobra 6000 kg mokrega krompirja zmetanega v klet, ki za vskladiščenje krompirja ni bila pripravljena. Stene in tla niso bila obložena z deskami, niso uredili zračnikov, pa tudi ne pripravili apna za razkuženje. V takem stanju je bil krompir še pred nekaj dnevi, ko so kontrolni organi ponovno pregledali skladišča.

Prav tako malomarnost so ugotovili pri gostinskem podjetju Figovec, kjer so istega dne dobili 15.000 kg krompirja. Prevažali so ga v dežju in seveda mokrega zmetali na 2 metra visok kup v klet. Po 10 dnevih je bil krompir še vedno tako vskladiščen. Nič se ni pobrigal, da bi ga osušil in nato pravilno vskladiščil. Enako stanje so našli tudi v skladišču gostinskega podjetja Rio. Upravniki teh podjetij se bodo zaradi svoje malomarnosti zagovarjali pred sodiščem.

Gotovo je, da omenjena podjetja niso edina, ki niso ukrenila vse, da bi se krompir, ki ga zaradi suše že itak primanjkuje, ne pokvaril. Prav tako naj bi v najkrajšem času člani ljudske inspekcije po terenih in ustanovah pregledali vse zaloge krompirja in ukrenili vse potrebno, da bo krompir skrbno vskladiščen. Primerne nevestnega vskladiščenja pa naj javijo Kontrolni komisiji.

GRADIJO SI FRONTNE PROSTORE

Na gradbišču v Slomškovi ulici je sleherni popoldne zelo živahno. Od vseh strani prihajajo frontovci. Grosmanov Vlado, ki obiskuje gimnazijo, je pripeljal kar celo četo mladincev. S samokolnicami privvažajo gramoz, pribijajo deske, ravnaajo žebelje in pomagajo povosod, kjer je pač treba.

Predsednik ZB Potokar in tovariš Brodar sta od vseh najbolj požrtvovalna. Ne ustrašita se nobenega težkega dela. Z veliko težavo sta odstranila staro sprnelo tramovje in ga s pomočjo mladincev zamenjajeta z novim. Kmalu bo vse pripravljeno za ureditev stropa.

»Glej jih tudi pionirji pribijajo,« se razveseli že starejši možakar, ki ga vsi spoštljivo nazivajo »očka«, Kmalu se vrta polno otrok okrog starejših in ponujajo se, da bi tudi oni pomagali. Nekaj so jih dodelili k ravnanju žebeljev, drugi grede z vozički po ostanke opeke na otroško igrišče v Resljevo cesto, nekateri pa mešajo malto. Veseli živčav se razlega po gradbišču. Vsi tekmujejo.

Vendar večasih delo zastane. Med mladinci se razpleta razgovor o strelski družini. Vlado, ki je v gimnaziji navdušen več mladincev iz drugih terenov za pomoč pri gradnji dvorane, veselo pripoveduje, da jim je terenski frontni odbor pred kratkim kupil pravo zračno puško. Povabil jih je za nedeljo, da pridejo tudi oni na streljanje. Kakšno veselje, če zadene v sredino tarče! Veselijo se nedelje in še z večjim navdušenjem zagrabijo za delo.

Vesepovsod, kjer nastanejo težave in je treba nasveta, kličejo tovariša Adamiča. Naj bo stvar še tako zapletena, on bo našel izhod. Čeprav bo imel že kmalu sedmi križev za seboj, g anaješ vedno pri delu. Zdjaj etika za vijaki zdaj za deskami ali opeko, da imajo prostovoljci vse pri rokah. Po vsej pravici pravijo ljudje s terena: »on je duša terena — naš očka.«

Zmotila sem ga, ko je ravno koval načrte, za koliko bo treba dvigniti strop, koliko desak bo treba še za pod v veliki dvorani, kje bodo postavili oder itd.

Postrani me je pogledal, češ kaj te je zavedlo v našo četrt. Kmalu pa se je omeščal in med nama se je razvil pristrčen razgovor. Govoril mi je o svojih velikih doživljajih v NOB, o hrabrih borcih, ki so v neizmernih težavah vzdržali na vsakem položaju, o dragocenih izkušnjah mi je pripovedoval, ko so iz nič, le s pridnimi rokami ustvarili vse najnujnejše, kar so potrebovali.

Zaiskrile so se mu oči: »Veš, tovarišiča, tek izkušnje nam nihče ne more vzeti. Tudi danes si bom zgradil vse, kar potrebujemo.«

Bil je major JA, zdaj pa je v pokoj. Toda ne, Nikoli ne miruje. V srcu je mlad, kakor da mu je šele trideset let. Z mladostnim temperamentom govori, kako rad bi vsaj del teh izkušenj prenesel na svoje frontovce, mladino in pionirje. Hudo mu je bilo, da teren nima svojih prostorov, kjer bi se sestajali in zaživeli pravo družabno življenje. Tuhtal in tuhtal je, kaj bi se dalo ukreniti. Letošnjo pomlad pa je prišel na odrešilno misel.

Slomškovi ulici že več let nikakor ni v okras nizko podrto skladišče. Kaj pa, če bi na tem prostoru zgradili frontni kotiček. Na sestanku vseh množičnih organizacij je sprožil svojo misel, jim razložil, kakšne koristi bodo imeli od tega, in glej, vse se je navdušilo. Sklenili so, da bodo vsi pomagali s prostovoljnimi delom. Tudi na etanovanjskem uradu je s težkimi borbami končno dobil dovoljenje za gradnjo.

Nič hudega sluteti, sem ga še mimogrede vprašala, koliko kredita so zaprosili za ta svoj načrt. Izenaden se me je pogledal: »Kakšen kredit! Sramota

bi bila, da bi mi prosili za kredit, ko se država bori s tolikimi težavami v gospodarstvu. Niti dinarja nismo zaprosili.« Hudoval se je na razna kulturno-umetniška društva, ki zapravljajo kar stotisoče za urejevanje raznih dvoran, ki bi jih brez težav lahko s lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom uredili.

Ni bilo treba več izpraševati. Sam je pripovedoval, kako ves teren že vse leto pridno zbira odpadni material, žene in pionirji prireajo kulturne prireditve in denar, ki ga zberejo, porabijo za nakup najnujnejših potrebščin za gradnjo. Za delo, seveda tudi strokovno, do danes niso izdali niti dinarja. Sami tesarijo, betonirajo, zidajo.

Povabil me je, da si ogledam prostore, ki so jih že uredili. Vstopila sva v prijetno predsoho, iz katere vo-

Frontovci desetega terena pri gradnji svojega kotička

POSPEL JE PROCES ŽGANJA APNA

V Siveriču, kjer je tudi znani dalmatinski premožnik, je kmet Marko Odak začel na svoj način žgati apno. Posrečilo se mu je pospešiti proces žganja apna od 8 na 3 dni, porabo premoga za podžiganje pa zmanjšati od 2 m³ na 3 do 4 kg. S tem se je pospešila proizvodnja za 60%, proizvodni stroški pa za 30%. Razen tega je žgano apno boljše.

UNIČEVANJE VOLKOV V BOSNI IN HERCEGOVINI

Letos so ubili v Bosni in Hercegovini nad 900 volkov in podivjanih psov, ki so povzročili veliko škode kmetom v republikli.

Samo lani so volkovi uničili okrog 80.000 glav živine v vrednosti 60 milijonov dinarjev. V gozdovih Bosne in Hercegovine je po mnenju gozdarjev še okrog 2000 volkov. Njihovo uničevanje s pogoni, zastrupitvami in na različne druge načine se bo nadaljevalo tudi pozimi. Na teren so že poslali 9000 ljudi. Z zastrupljanjem bodo začeli, ko bo zapadel prvi sneg.

ZGLEDEN BOREC ZA VIŠJI DONOS

Kmeta Stanka Zupančiča iz Sp. Hajdine poznajo do mala vsi kmetje v mariborski okolici. Poznajo pa tudi njegove njive, na katerih vsako leto raste najobsejša pšenica, koruza in krompir. Njegov hektarski donos je največji v okolici.

Zupančič je borec za višji hektarski donos, h kateremu mu pomaga jesensko globoko oranje, stalno kolobarjenje zemlje in dobro gnojenje. Z dobrim hlevskim gnojem gnoji vsako leto, za dodatek pa uporablja še umetna gnojila.

Letos je že izpolnil obvezno oddajo. Zita je oddal okrog 3000 kg, krompirja pa 17.000 kg in od tega 7000 kg semenkega. Vso skrb posevča tudi dvigu živinoreje. V svežih in higieničnih hlevnih ima 10 glav živine, ki jih ima razporejene tako, da so mlekarice ločene od plemenikih. Mlekaricam poklada boljše krmo, da ne upada molznost, kajti z mlekom je res nekaj v zaostanku in bo moral zamujeno nadoknaditi. Do izpolnitve plana manjka le nekaj litrov. Da bo lažje prehraniti živino preko zime, je napolnil silos z zmogljivostjo 25 kubicov.

Plan oddaje mesa je letos presegel za okrog 700 kg žive teže. Maščobe je oddal že v mesecu septembru skupno za vse leto: 140 kg. Kmet Zupančič je tudi v plačevanju davkov prvi. Preteklo leto je plačal davke za leto naprej, letos je doplačal le nekaj tisočakov.

Na krajevnem odboru poznajo Zupančiča. Pravijo, da vse, kar odda, da z za-

vestjo, da dela za skupnost. Pri njem ne slišiš nikdar pritožb. Sam preračuna, koliko rabi zase, koliko za delavce. Posebno še letos, ko je občutnejše pomanjkanje živil, je kmet Zupančič gledal, da pridela čimveč, in zato je tudi lahko presegel plane predpisane količine oddaje.

„NOVI SVET“

(Nadaljevanje in konec)

Kritika je obravnavala zbirke novel Milana Šega, Janeza Gradišnika in Karla Grabeljska. Kriteriji kritikov (Vladimir Bartol, Lino Legiša in Ivan Potrč) so močno različni. Vladimir Bartol smatra, da je Milan Šega v zbirki »Balada o lastovici« pokazal eno plat slovenskih ljudi v dobri narodnosvobodilne borbe: njihov pasivni heroizem. Lino Legiša karakterizira novele Janeza Gradišnika »Pot iz noči« z avtorjevimi etičnim odnosom do življenja in literature, zaradi česar novele ponekod ne presegajo obzorja spodbočne povesti. Ivan Potrč pa zaradi načla, o katerih sem že govoril, popolnoma odklanja Grabeljskovo zbirko »V novi svet«. Prav bi bilo, če bi »Novi svet« objavil še skupno oceno vseh letošnjih petih zbirke novel mlajših slovenskih pripovednikov: Šega, Gradišnika, Godine, Grabeljska in Koprivca. Vsi ti avtorji posegajo v isti čas, njihove zbirke so izšle skoraj istočasno in potrebno bi jim bilo določiti mesto po etičnem kriteriju.

Ob premieri »Operacije« v ljubljanski drami je pisal Vladimir Kralj »O dramati Mire Pucove« (št. 7-8). Vladimir Kralj se je poslužil nenavadnega kritičnega prijema. Bolj ali manj neodvisno od drame, ki jo obravnava, si je zgradil svojo zamisel, kakšna naj bi bila drama iz narodnosvobodilne borbe. In ta koncept mu je potem služil že skoraj kot recept. Kralj smatra, da je osnova drame Mire Pucove spopad nasprotnih političnih ideo-

logij. Zato sta mu v drami odveč dr. Donat in dr. Romihova, osebi, »ki nista v drami potrebni, niti po njenem akcijskem zapletu, niti po njenem idejnem konfliktu«. Kraljeva kritika počne na dokaj majavih tleh. Z isto upravičenostjo lahko namreč smatramo, da je idejna vsebina »Operacije« dejstvo, da v narodnosvobodilni borbi ni mogel nihče stati neopredeljeno ob strani in da sta potemtakem dr. Donat in dr. Romihova osrednji osebi drame. Oba sta nepolitična in oba hočeta ostati gluha za vse pozive Osvobodilne fronte. Ljubezen dr. Donata do zdravniškega poklica, edina zavest družbene odgovornosti, ki je v njem še živa, odloči njegovo pot k ljudstvu. Na drugi strani pa je dr. Romihova človek, ki misli le na svoje ugodje in to jo vodi v narodno izdajstvo. V konceptu Vladimirja Kralja je ovadba dr. Permetove in smrt dr. Donata res samo »budoarska spletk« in apolitičnost dr. Donata res »ni toliko karakterna kot situacijsko potrebna«. Treba bi bilo le, da bi kritik odstopil od svoje konstrukcije in sprejel zamisel drame, pa bi prišel do čisto drugih zaključkov.

Prav tako ne ustreza Kraljevemu konceptu bolnišnica kot pozorišče drame. Tu bi namreč po kritičnem mnenju lahko pričakovali satiro na bolniške in zdravniške razmere, ne pa ideološki boj med okupacijo, za katerega bi bilo ustrezno pozorišče družina kot osnovna celica

ugibate. To je tista trgovina, lejer se je včasih reklo pri Bizjaku — pred vojno so tam prodajali kekse, zdaj pa ta trgovina nosi firmo »Delikatosa«. V njenih izloženih oknih vidiš likerje in ribje konzerve, včasih prodajajo tam tudi piškote in bombone. Kdo bi si mislil, da imajo tudi zalogo vžigalic in zobne paste ter paste za čevlje. In še to: v trafikah že dolgo časa ni nobenih vžigalic, kadar pa jih imajo, jih ne moreš kupiti, kolikor bi hotel. Tu pa sem jih dobila kar deset škatlic.

Zadnje dni tudi vseh navadnih vrst cigaret ne dobis v trafikah. Nedavno sem bila v treh trafikah. V prvi so imeli samo »Drava«, v drugi samo »Drina«, v tretji pa spet samo »Drava«. Ali bodo morda tudi cigarete »Kosmaj«, »Ibars«, »Durmitor« in druge med »Drava« in »Drina« začeli prodajati pri Bizjaku oz. v »Delikatosa«?

Kaj pravijo na to sveti potrošnikov in ljudska inspekcija? —

ugibate. To je tista trgovina, lejer se je včasih reklo pri Bizjaku — pred vojno so tam prodajali kekse, zdaj pa ta trgovina nosi firmo »Delikatosa«. V njenih izloženih oknih vidiš likerje in ribje konzerve, včasih prodajajo tam tudi piškote in bombone. Kdo bi si mislil, da imajo tudi zalogo vžigalic in zobne paste ter paste za čevlje. In še to: v trafikah že dolgo časa ni nobenih vžigalic, kadar pa jih imajo, jih ne moreš kupiti, kolikor bi hotel. Tu pa sem jih dobila kar deset škatlic.

Zadnje dni tudi vseh navadnih vrst cigaret ne dobis v trafikah. Nedavno sem bila v treh trafikah. V prvi so imeli samo »Drava«, v drugi samo »Drina«, v tretji pa spet samo »Drava«. Ali bodo morda tudi cigarete »Kosmaj«, »Ibars«, »Durmitor« in druge med »Drava« in »Drina« začeli prodajati pri Bizjaku oz. v »Delikatosa«?

Kaj pravijo na to sveti potrošnikov in ljudska inspekcija? —

do dajo vrata v manjšo, že lepo urejeno sobico, kjer imajo svoje seje in sestanke. Stene so lepo opremljene s slikami. V omari pa hranijo dragocene terenske dokumente iz časov predaprilske Jugoslavije, ko so tu delali znani javni delavci, in dokumente iz NOB. Skozi velika trdelna zastekljena vrata sva nato prišla v večjo dvorano, ki so jo v tekmovalju tik pred volitvami dogradili. Na steni visi lepo izdelana barvana slika maršala Tita. Ob njej pa velika stenska slika prikazuje pionirje, ki za svojo pridnost prejemale košarico lepih velikih rdečih čišen. Še nedokončana je slika delovne matere, ki v svojem naročju nežno varuje otroka. Tudi te slike so prostovoljno delo našega požrtvovalnega slikarja Antona Demšarja, ki mi pojasnjuje tovariš Adamič.

Iz te dvorane sva prišla v dvorano, ki še ni dograjena. Veseli živčav nas je obkrožil. Tovariš Adamič ima polno glavo načrtov. V tej veliki dvorani nameravajo montirati kinoaparaturu na ozek trak. Za pionirke bo kmalu urejeno lutkovno gledališče. Uredili bodo tudi dve delavnici igrač in ko bodo dopuščale razmere tudi 4 kopalnice.

Največje veselje ima tovariš Adamič s pionirji. Pred kramčkom so Adamič izbrali za člana pionirskega starejšinskega sveta. Veliko otrok je že zbral okoli sebe. Zvedeli so, da je bil v Ameriki, Afriki in drugih deželah. Vsako nedeljo dopoldne prihaja vedno več otrok v terensko dvorano. Ob toplo zakurjeni peči posedajo okrog Adamiča in poslušajo. Vprašan nikoli ne zmanjka. Tovariš Adamič jih v duhu popelje v Ameriko, v Afriko, na Kitajsko, Japonsko in drugam. Sleherni-krat pa jim pripoveduje tudi resnične zgodbe iz osvobodilne borbe, pogosto o junaških kurirjih, ki so kakor veliki borci rajde dali življenje, kakor da bi izdali vojaško tajnost. Tako pripoveduje o junaštvu malega Slavka, ki se je z nadloveskimi napori rešil in preplaval Savo ter z zadnjimi močmi prinesel važno poročilo. Od prevelikih naporov je močno obolen in ni bilo pomoči... daroval je svoje življenje domovini. Malj pionirji zadržujejo dih, ko spremljajo pripovedovanje, svetle solze se zablistajo v očeh, nič več jih ne morejo zadržati. V malih srcih raste ljubezen in spoštovanje do velikih žrtev... do domovine.

— md —

„Zapeljivka New Orleansa“

Vsaka šola nekaj stane. Tudi tale z »Zapeljivko« ni poceni. Pri izhodu iz kina se dogajajo pravcate tragikomedijske. Potem ko je vse dopoldne stal, da bi jo zvečer razveselil z vstopnico, ga zdajle, ob koncu predstave, niti ne pogleda. »Dve uri slabe volje in še eno, da si odpustim tako nemarno zapravljeni čas, to je vse, s čimer ga je nagradila.

Kako prihraniti v bodoče podobna razburjenja? Prihika je nehalna: »Zapeljivka«, poročete, »in še Marlen Dietrich«! pa »režiser Rene Clair«! Misel na vaš čas, na ta dragoceni element, na katerega se tako radi sklicujete, mi daje pogum ne glede na dejstvo, da ga zna človek ceniti po navadi šele takrat, ko ga po nepotrebnem izgublja.

Da ne pozabim — »Saj je brez vsake vsebine, je dekle še stisnilo skozi zobe. Nerodno, bolj v lastno opravičilo kot v obrambo filma, je on zajecjal »Zgodba o poročni obleki vendar«. Nestrpno in sovražno je zamahnila z roko.

Zgodbe mi torej ne kaže obnovljati. Nekaj »posebnosti« naj pa vendarle omenim. Kot prvo n. pr., da gre za morda najbolj pogosti motiv filmskih dogajanj, za stari, znani ljubezenski trikot. Navidezna grofica — prevešana kurtizana izbira med starim, degeneriranim bankirjem in mladim, robustnim mornar-

družbe. Ne vidim upravičenosti take kritike — ki je bolj šablona in manj kritika — za čas, ko se je borila OF za ljudi na vseh področjih od družine pa do šole, bolnišnice, pisarn in zaporov.

Zamisel izrazito politično-idejne drame po Kralju tudi zahteva, da »si morata biti nasprotnika in igri enakovredna, to je, v našem primeru, na isti intelektualni visini«. Prav, toda zahtevati, da se je ta »zakon o pesniški pravčnosti« uveljavil v naši stvarnosti, v spopadu Osvobodilne fronte in bele garde, v spopadu ljudstva in izdajalcev, bi se reklo zanikati dejstva zaradi bolj ali manj samovoljno pojmovanega zakona. Dejstvo je namreč, da niso bili okupatorjevi sodelavci niti za hip moralno ali intelektualno, enakovredni nasprotnik Osvobodilni fronti.

V tem primeru je Kralja njegova metoda zaveda, da je iskal slabosti drame tam, kjer jih ni. Njegov koncept »Operacije« kot »izrazito politično-idejne drame« ni slonel na razumevanju drame Mire Pucove. Za kritika je to vselej nevarna pot v šablono. Slabost »Operacije« ni toliko v njeni zasnovi, kakor v umetniški izvedbi pravilne zamisli.

Upravičen bo očitek temu časopisnemu poročilu o »Novem svetu«, da sem izpustil mnoge članke, ki bi zaslužili, da bi o njih dnevni tisk več pisal. Res je, toda namreč časopisnega poročila ni, da bi nadomestil revijo, niti da bi zgolj našteval objavljena dela in njihove avtorje. Omejiti sem se moral na neke probleme, kar pa vsekakor ne more biti ocena prispevkov, ki so v tem poročilu zajeti le sumarično. Lev Modic

jem. Ta, zadnji, ji tako ne uide; preden pa se bo odločila zanj, bo temeljito omrežila ugodnega denarnika, gospoda Girauja. Tako pridemo k drugi »posebnosti«, t. j. trikom, kako vloviti bogatega ženina. Klari se bo to posrečilo, najprej z omedlevicami, ko pa te postanejo sumljive (prišlo se je nekaj šušljati) o njeni preteklosti), si bo izmislila in tudi zagrla pokvarjeno sestrično, ki ji jemlje ugled. Tretja »posebnost« je nemara piča in še to primitivna komika: pomežikovanje, šepanje, zamenjava cilindrov, »grabitve« kotčijo.

O vrlihah filma »Zapeljivka New Orleansa« ne mislim govoriti. Po vrsti načete jih dobite v šestih številki časopisa »Film«, lejer se je pisec kritike resno potrudil, odkril v banalni, sentimentalno-romantični komediji »paradijo na osladne filmske melodram«. Naj je v njegovih opazkah o režiserjevi virtuoznosti tudi delček resnice, tako na primer, kako mu uspe s pantomimo nadomestiti dialog in posepišeti zaplet, zlasti pa, kako mu je brezveščnost teme pristrigla peroti — film nj zaradi tega nič lepši, nič boljši. Namesto »komedija« ga kvečjemu lahko označimo kot »tragedijo« slavnega francoskega režiserja Rene Claira, ki v hollywoodskih ateljejih ne najde vsebine svojih blesteči formi.

M. V.

